
Projectplan voor de pilot 'Begeleiding individueel op scholen en kinderopvang'

*Voor kinderen welke tijdelijk zorg nodig hebben in
onderwijstijd.*

*Samen maken we het passend, logisch en
realistisch.*

*In samenwerking met:
Het Centrum voor Jeugd- en Gezin Midden-Limburg, de*

*Herman Broerenschool, de Latasteschool, SBO de Horst,
het Zorgkantoor, het Samenwerkingsverband PO, PSW,
PGZ en de gemeenten in Midden-Limburg*

Juli 2019, versie geactualiseerd maart 2020

Inhoudsopgave

- *Inhoudsopgave*
pagina 2
- *Start van de pilot / situatieschets* pagina 3
- *Cijfers en budgetten* pagina 4
- *Gezamenlijke probleemstelling*
pagina 5
- *Plan van aanpak/doelstellingen voor de drie
deelnemende scholen* pagina 7
- *Criteria / stappen van toegang voor de inzet
van BGI in scholen/kinderopvang* pagina 8
- *Tijdslijn en planning* pagina 9
- *Afronding: conclusies en aanbevelingen* pagina 10

Start van de pilot / situatieschets

Sommige kinderen hebben een extra ondersteuningsbehoefte op de terreinen onderwijs en jeugdhulp. Voor sommige kinderen gaat het daarbij om voorwaarden te scheppen om te kunnen participeren in het onderwijs.

Eén van de producten die onder de noemer onderwijs-zorgarrangementen geschaard kan worden is het product Begeleiding Individueel (BGI) op scholen en kinderopvang. Dit wordt ook wel 'Ondersteuning op School en Kinderopvang' (OSK) genoemd maar is nu nog geen officiële productcode. Op basis van dit product worden kinderen tijdelijk ondersteund in de klas. Voorwaarde is dat zij (ouders/verzorgers) hiervoor een indicatie aanvragen. Dit product wordt gefinancierd door gemeenten (Jeugdwet) en Zorgkantoor (WLZ) en is aanvullend aan de ondersteuning die scholen zelf leveren in het kader van Passend Onderwijs.

Inmiddels blijkt dat er aandachtspunten zijn die een nader onderzoek vragen naar de inzet van individuele begeleiding binnen de scholen en kinderopvang. Daarbij is het vooral van belang om nader onderzoek te doen naar een meer duurzame aanpak in het organiseren van deze vorm van jeugdhulp in het onderwijs.

Aandachtspunten zijn:

- Een stijging van vragen naar het product BGI in scholen/kinderopvang vanaf 2015;

- Een vanzelfsprekendheid op aanvulling van individuele begeleiding binnen het (speciaal) onderwijs, recht op jeugdhulp naast het recht op onderwijs;
- Een versnippering van zorg en het naast elkaar werken van onderwijs en jeugdhulp. Planning en organisatie wordt lastiger door het individueel toekennen van jeugdhulp terwijl het onderwijs groepsgewijs georganiseerd is;
- Dat deze individuele begeleiding nog te veel als extra ondersteuning voor de lange termijn gezien wordt, terwijl bij de groep jeugdwet (over het algemeen) sprake moet zijn van afbouw in uren. Er moet aandacht zijn voor de vraag of kinderen met een structurele ondersteuningsbehoefte een WLZ-indicatie moeten krijgen.
- Het is van belang om bij de aanvraag te onderzoeken wie de vraag voor jeugdhulp stelt. Komt de vraag van de ouders of vanuit de school?
Er moet meer aandacht zijn voor de vraag of de school handelingsverlegen is.
- Er moet nagedacht worden over de vraag hoe we omgaan met spoedaanvragen.
- Het is van belang om met elkaar (ouders, school, CJG en eventueel de zorgaanbieders) te bespreken of de betreffende school passend is voor het kind.

Cijfers en budgetten

Vanuit de gemeenten (Midden-Limburg) is er in juni 2019 een uitvraag gedaan bij verschillende zorgaanbieders. Vijf zorgaanbieders hebben aangegeven (in meer of mindere mate) individuele begeleiding te bieden binnen scholen. Op basis van de informatie welke de gemeenten hebben ontvangen van de zorgaanbieders, wordt er vanuit gegaan dat er in juni 2019 +/- 142 kinderen gebruik hebben gemaakt van individuele begeleiding in de klas (gefinancierd vanuit de Jeugdwet).

Het minimaal aantal uren individuele begeleiding wat nu berekend is in deze periode, komt uit op minstens 1000 uur per week voor heel Midden-Limburg. De gemiddelde kosten hiervan zijn +/- €53.000,- per week. Per schooljaar is dit een bedrag van +/- €2.120.000,-. Uit de cijfers blijkt dat een groot deel van deze uren wordt ingezet bij de Herman Broerenschool en de Latasteschool.

Er zijn verschillende indicaties waarbij sprake is van individuele begeleiding voor vijftien uur per week of meer. Voor zover nu ingeschat kan worden, gaat het, op het moment van de uitvraag, om 11 indicaties.

Het zou wenselijk zijn om deze indicaties met elkaar te bespreken zodat we kunnen ontdekken of er een rode draad is in deze verhalen waar we van kunnen leren. Hiervoor zal toestemming gevraagd moeten worden aan de ouders/verzorgers.

De toename van de inzet BGI op scholen/kinderopvang lijkt een samenhang te hebben met de komst van Passend Onderwijs en de decentralisatie. Uit cijfers blijkt dat er sinds 2014/2015 een grote daling is van het aantal WLZ-indicaties (als het gaat om individuele begeleiding op school).

In 2018 zouden er 28 kinderen met een WLZ-indicatie gebruik maken van individuele begeleiding op school. Daarentegen is er dus wel een enorme stijging van het aantal indicaties vanuit de jeugdwet.

De samenwerkingspartners welke deelnemen aan deze pilot zijn het er over eens dat het 'anders' moet. De individuele begeleiding op scholen zou op een meer logische en passende manier moeten worden vormgegeven. Het feit dat er soms twee of drie verschillende zorgaanbieders aanwezig zijn in de klas, is niet wenselijk. Om die reden wordt (onder andere in landelijke adviesrapporten) aangegeven dat het goed zou zijn om per school maximaal twee zorgaanbieders aan de school te verbinden voor de inzet van deze individuele begeleiding. Ouders moeten hierin een keuzevrijheid hebben en houden.

Er zal onderzocht moeten worden wat er op juridisch gebied mogelijk is in deze situatie. Het gaat om individuele indicaties in een klassikale setting.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport houdt zich momenteel ook bezig met dit vraagstuk. In hun brief aan de Voorzitter van de Tweede Kamer (d.d. 15 februari 2019) geven zij aan dat ze momenteel verschillende scenario's aan het onderzoeken zijn. Volgens de ministers Hugo de Jonge en Arie Slob zou een collectieve financiering van jeugdhulp in onderwijstijd de meest effectieve manier zijn. Dit zou betekenen dat budgetten via één pot geld beschikbaar zijn en dat dit vervolgens ingezet kan worden om met een zorgaanbieder afspraken te maken over het verlenen van de jeugdhulp.

Momenteel zijn we nog niet zover om met de juristen van de gemeenten tot andere constructies te komen. Individuele indicaties zullen moeten doorlopen zoals ze nu zijn vastgelegd.

Gezamenlijke probleemstelling

De samenwerkingspartners welke betrokken zijn in deze pilot hebben met elkaar gesproken over de (gezamenlijke) probleemstellingen. We zijn tot de volgende probleemstellingen en vraagstukken gekomen:

- De ondersteuning is, in de basis, gericht op de individuele behoefte van het kind. Echter maakt het kind deel uit van een groep op school. Dus klassikaal/groepsgewijs versus individu. Dit werkt elkaar soms tegen.
- Er is onduidelijkheid over de vraag wanneer er sprake is van passend onderwijs en wanneer er sprake is van ondersteuning vanuit een zorgbehoefte.
- Er is onduidelijkheid over de criteria voor de inzet van dit product. Denk hierbij aan vragen zoals: 'Voor welke periode wordt de indicatie afgegeven en voor hoeveel uur per week?'. De Toegang (CJG-ML) heeft een duidelijker kader nodig om te kunnen beoordelen wanneer de individuele begeleiding wel of niet ingezet kan worden.
- Momenteel zijn er te veel verschillende hulpverleners in de klas, soms zelfs twee of drie verschillende hulpverleners per dag.
- De aanwezigheid van een zorgaanbieder in de klas genereert ook nieuwe ondersteuningsvragen. In plaats van 'normaliseren' ontstaat het risico dat de tendens van 'medicalisering' juist wordt voortgezet.
- Wat maakt dat de ondersteuningsvraag (flink) toeneemt?
- Vanuit de jeugdhulp kan er 'Begeleiding Individueel' *licht, midden of zwaar* ingezet worden. We constateren een verschil in de facturering door de zorgaanbieders. Sommige zorgaanbieders factureren standaard BGI zwaar. Andere zorgaanbieders factureren alleen BGI midden of licht. We willen graag onderzoeken hoe dit komt en waar de verschillen op gebaseerd zijn.
- Ondanks het feit dat de Begeleiding Individueel toeneemt binnen scholen, is er te weinig sprake van maatwerk. Onderwijs en jeugdhulp geven allebei aan dat er te weinig tijd is om een gezamenlijk plan van aanpak te kunnen maken. En daarnaast is er ook te weinig gezamenlijke aandacht voor het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).
Onderwijs en jeugdhulp wordt onvoldoende gecombineerd met elkaar.

Complexiteit

De samenwerkingspartners 'onderwijs en zorg' hebben gezamenlijke vraagstukken waar met elkaar naar gekeken moet worden. Een ieder wenst dat kinderen zo goed als mogelijk deel kunnen nemen aan het onderwijs.

Ook al zouden de verschillende budgetten vanuit één gezamenlijke pot beschikbaar zijn, dan zal er alsnog gezamenlijk nagedacht moeten worden over de vraag wanneer individuele begeleiding ingezet wordt en wanneer niet.

Voordat gespecialiseerde jeugdhulp wordt ingezet in de klas, wordt in de eerste fase (intake) een kritische afweging gemaakt. Hierbij zal gekeken moeten worden naar vragen als: 'Wat mag je van het onderwijs verwachten? En wat zijn daarnaast de zorgaspecten?'

Indien ouders, school en de zorgaanbieder vooraf aan het intakegesprek een 'kant en klaar' plan hebben gemaakt, is het moeilijker om een kritische afweging te maken. Overigens is het

dan ook geen open vraag maar een opdracht aan het Centrum voor Jeugd- en Gezin. Het is begrijpelijk dat bepaalde stappen sneller gemaakt worden dan dat eigenlijk de bedoeling is. Leerkrachten zien leerlingen elke dag op school. Ze voelen zich betrokken bij hun leerlingen en maken zich zorgen als het minder goed gaat. En het is ook logisch dat leerkrachten een visie hebben over wat er speelt en wat wenselijk zou zijn. Echter is het van belang om de (hulp)vraag zoveel mogelijk open te laten zodat er een weloverwogen afweging gemaakt kan worden door het Centrum voor Jeugd- en Gezin. Het gaat hierbij ook over de vraag 'wat is nodig?' in plaats van 'wat is wenselijk?'.

Plan van aanpak voor de drie deelnemende scholen

Zoals eerder aangegeven, nemen er drie scholen deel aan deze pilot, namelijk: De Herman Broerenschool, de Latasteschool en SBO de Horst.

Plan voor SBO de Horst gedurende de pilotperiode.

In de periode augustus – december 2019 heeft er bij SBO de Horst een proef plaatsgevonden. Zij kregen een structureel aantal uren voor de inzet BGI binnen hun school, gebaseerd op, destijds, lopende indicaties. Ouders van de betreffende klas zijn hierover per brief geïnformeerd. Deze proef is dermate goed verlopen, dat er afspraken zijn gemaakt tussen de gemeenten in Oost en de zorgaanbieder (PSW), in overleg met de projectleider. Daaruit is de afspraak naar voren gekomen dat de zorgaanbieder 30 uur per week aanwezig zou zijn in de klas gedurende het kalenderjaar 2020. Er is hierbij geen sprake meer van individuele beschikkingen. In Q1 heeft er een eerste tussentijdse evaluatie plaatsgevonden tussen de gemeenten Oost, de zorgaanbieder en de projectleider. In oktober 2020 zal dit gezelschap wederom bij elkaar komen voor de evaluatie en met het oog op het (meest passende) vervolg in 2021.

Plan voor de Herman Broerenschool gedurende de pilotperiode:

Binnen de Herman Broerenschool is de pilot in een klas gestart. In deze klas zitten kinderen met verschillende vormen van indicaties (ZIN, PGB en WLZ). Om goed te kunnen kijken naar de verschillende financieringen is dit een interessante keuze geweest. Tevens is dit de school waarbij ook onderzocht zal worden wat de mogelijkheden zijn om een groepsgericht aanbod te realiseren in plaats van te werken met individuele beschikkingen.

In Q2 2020 volgen hier gesprekken over tussen de school, zorgaanbieder en de projectleider. Daarna zal de projectleider met de gemeenten in overleg gaan over de haalbaarheid hiervan. Tevens zal er met het zorgkantoor gesproken moeten worden over de financiering daar er ook kinderen met een WLZ-indicatie op deze school onderwijs volgen. De afspraak hiervoor staat in Q2 2020 gepland.

Plan voor de Latasteschool gedurende de pilotperiode:

Binnen de Latasteschool zijn voornamelijk twee zorgaanbieders betrokken. Ook deze school heeft veel kinderen met een individuele beschikking voor jeugdhulpverlening in de klas. Sinds begin maart 2020 is er gestart met een groepsgericht

aanbod. De zorgaanbieders hebben gezamenlijk besproken welke klas het meest passend is voor hen als zorgaanbieder.

In Q2 wordt er met de school, de zorgaanbieders en projectleider gekeken naar de situatie voor Q3 2020 na de zomervakantie. Op basis daarvan wordt wederom bekeken in welke situaties er een groepsgericht aanbod kan gaan plaatsvinden in plaats van werken met individuele beschikkingen. Hierna dient er overleg plaats te vinden met de verschillende gemeenten in Midden-Limburg rondom de vorm van financiering. Als hier een compromis over gesloten kan worden, dan volgt de uitwerking hiervan in Q3 en Q4 2020.

Criteria/Stappen van toegang voor de inzet van individuele begeleiding in de klas

Er is behoefte aan kaders en criteria omtrent de aanvraag voor individuele begeleiding in de klas. Om tot criteria te kunnen komen, kunnen onderstaande stappen vooraf gezet worden:

- Het document (conceptversie) voor 'criteria inzet BGI (OSK)' is reeds beschreven en zal binnenkort aan de colleges (van de drie gemeenten in Midden-Limburg West) worden voorgelegd.
- Er wordt momenteel gewerkt aan nieuwe productcodes zodat het product 'OSK' officieel gedeclareerd (en getoetst) kan worden.
- Daar waar mogelijk: bundelen van uren in de klas zodat er een vaste zorgaanbieder in de klas aanwezig is. In deze situaties is er geen sprake meer van individuele begeleiding maar van een groepsgericht aanbod. De mogelijkheden hiervan worden momenteel onderzocht.

Tijdslijn en planning

- Er is een 'grote werkgroep' waarin het Centrum voor Jeugd- en Gezin, het Zorgkantoor, Samenwerkingsverband PO, Herman Broerenschool, de Latasteschool, SBO de Horst, PSW, PGZ de gemeenten en de projectleider vertegenwoordigd zijn. Er worden gezamenlijke afspraken gemaakt gedurende de pilot. Denk hierbij bijvoorbeeld aan criteria voor de inzet van jeugdhulp in de klas/kinderopvang.
- Er wordt een kleine werkgroep samengesteld welke in de tussenperiodes bij elkaar komt voor overleg. Hierin zijn het Centrum voor Jeugd- en Gezin, het Zorgkantoor, het Samenwerkingsverband PO, de gemeenten en de projectleider vertegenwoordigd.
- Tot aan de zomervakantie 2020 zullen er, minimaal ieder kwartaal, tussentijdse evaluaties plaatsvinden met de (in de pilot) betrokken scholen, de bijbehorende zorgaanbieder(s), het Centrum voor Jeugd- en Gezin en de projectleider.
- Voor twee van de drie betrokken scholen wordt in Q2 2020 besproken of er in sommige situaties sprake kan zijn van een groepsgericht aanbod in plaats van

individuele begeleiding door de zorgaanbieder. Hierbij wordt optimaal bekeken hoe we de landelijke opdracht, verbinden van onderwijs en zorg, op een realistische wijze kunnen realiseren. Indien er in sommige groepen een groepsgericht aanbod gerealiseerd kan worden, dan wordt in Q3 en Q4 van 2020 getoetst wat de meerwaarde is van deze werkvorm.

- Op een van de drie scholen (SBO de Horst in Echt) is deze situatie sinds januari 2020 gerealiseerd tot en met december 2020. In juni 2020 volgt hierover een tussentijdse evaluatie en in oktober 2020 volgt de eindevaluatie met daarin de vervolgafspraken voor 2021.
- In Q2 2020 worden de criteria voor deze inzet van jeugdhulpverlening aan de colleges voorgelegd. Indien deze worden goedgekeurd dan wordt in Q3 en Q4 2020 onderzocht wat de meerwaarde is van deze criteria voor de betrokken partijen (zowel onderwijs als jeugdhulp en gemeenten).
- In Q2 2020 wordt bekeken of er aparte productcodes gemaakt kunnen worden zodat er rondom deze inzet van jeugdhulpverlening een betere toetsing kan plaatsvinden door de gemeenten.

Afronding: conclusies en aanbevelingen

- Het zou wenselijk zijn om de criteria voor de inzet van jeugdhulpverlening in Q3 en Q4 2020 te kunnen toetsen. Er kan dan, met onder andere de Toegang, besproken worden wat de meerwaarde van de criteria zijn en of er aanpassingen nodig zijn.
- Aanbevelingen en conclusies rondom een eventueel groepsaanbod op twee van de drie deelnemende scholen kunnen pas gedaan worden op het moment dat we deze manier van werken onderzocht hebben in de pilot (Q3 en Q4 2020).